

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. augusztus 19.

175. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petti sorja 40 fillér.

Izgatás.

A szokolisták jönnek.

Ez a jelszó hangzott végig Fiumében s fölelevenedtek a három év előtti véres események, amikor ablakok csörömpöltek, revolverek dördültek és olasz koponyák ropogtak mindenfelé. A polgármester a kéménybe bujt s hasonlóan cselekedtek bizonyára mások is, a akikről nem tudódott ki a hősi tett. Nagy pusztítás támadt a szokolisták nyomában, de a kár megtértült.

A szokolisták még itt sincsenek s máris rémület fogja el az utca hőseit, akik csak akkor szeretnek hősködni, amikor ők egyedül söpörhetnek végig a városon. Féktelen izgatás folyik az egyik olasz lapban s a meg nem engedett hajsának máris az a következménye, hogy tegnap egy szokolistát elfogtak és elverték. A vitézi tettnél, mint értesülünk, közel kétszázan segédkeztek. Ime a szeptemberi események előzményei.

Az olasz lapnak izgatnia kell egy másik faj ellen, mert annak fiai Fiume közelébe mérészkednek. Izgatnia kell, holott a szokolisták maguk is tartózkodni akarnak újabb összetűzésektől. Éppen azért a szusáki tornaünnepre úgy jönnek, hogy nem is érintik Fiume területét. Akik vasuton akarnak Szusákra jutni, már Buccariban szállnak le, akik hajón jönnek a Baross kikötőben szállnak partra s horvát közigazgatási területen jutnak Szusákra. Ezzel szemben azt látjuk, hogy Zanella szennylapja napok óta izgat a horvátok ellen. Nem kelünk a horvátok védelmére, már azért sem, mert a horvátoknak hivatlan védelmezők lenni. Ha a horvátoknak lapjuk van, elintézik ők azt maguk. Az ellen azonban tiltakozunk, hogy egy kormánypénzen kitarított ujság szítsa az egyenlenség tüzet s megzavarja a város békés nyugalmit. Az olasz lap úgy látszik nem gondol arra, hogy az izgatásnak súlyos következményei lehetnek. Hogy a szokolisták fálánxa beronthat Fiuméba és pusztíthat, rabolhat, mint három esztendővel ezelőtt.

Aki nem járatos a kulisszák mögött, nem is sejt, hogy ez a féktelen izgatás mire való. Ezt is Zanella eszelte ki. Ő ugyanis elkeseredett ellensége a horvátoknak, ami érthető is. Nos hát arról van szó, hogy a kormány békeakcióját a horvátokkal megakadályozzák. Tudott dolog, hogy a béke már ősszel helyreáll, még mielőtt megnyílna a magyar törvényhozás háza.

Ettől a békétől félnek Zanelláék s ezt kell megakadályozni, ha kell, még véres zavargások árán is. A kétszínű játékról semmit sem tudnak Budapesten, mert az utszéli demagóg gondoskodott arról is, hogy a fővárosi lapokat hamisan informálják. Erre éppen alkalmas médiumot talált, aki készségesen kínálta föl magát a képviselő urnak.

Azonban nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy a fővárosi sajtót a jövőben félre fogják vezetni. Akadnak még a fővárosban józan emberek, akik nem adnak hitelt ezeknek a szédelgéseknek s információikat olyan forrásból fogják meríteni, ahonnan megbízható és hü jelentéseket vehetnek.

Az izgató lapot pedig figyelmeztetjük, hogy hagyja abba a féktelen izgatást, mert nem kizárt dolog, hogy összeütközés esetén a podeszta helyett nekik kell majd a kéménybe bujniok.

Mi urak . . .

(Ujságírók és az igazságok.)

A „Bácsmezei Napló” írja a következőket Fodor Oszkár ügyével kapcsolatban.

A napokban letartóztattak Fiumében egy ujságíró. Tegnap felfofoztak a tuifon egy másik ujságíró. Az egyik Fodor Oszkár „A Tengerpart” szerkesztője, a másik Jób Dániel a Pesti Futár szerkesztője. Fodor Oszkár egy politikai párt vezetősége támadta meg s verte véresre a nyílt utcán; Jóbót egy „kiirt” név veje és fija. A két eset hajszálíg hasonló, ha csak azt nem tudjuk különbségnek, hogy Fodor — tekintettel Fiuméra s azon szoros kapcsolatra, mely a magyar tengerparti városok és Ázsia között történelem előtti idők óta fennáll — sokkal jobban verték meg, mint Jóbót, kinek viszont meg volt az a szerencsége, hogy Budapesten merete megírta az igazat, ami az ország metropolisában mégsem jár olyan nagy bünhődéssel, mint teszem Fiumében, Hortobágyon, vagy Akna-Szlatinán.

Fodor és Jób igazat írt. Még csak a maguk igazat sem, hanem a szó legszorosabb értelmében vett „abszolút igazat”, ami annyira igaz, hogy akár nagybetűvel is lehetne kezdeni. A fiumei író politikai igazságban dolgozott s ezért nagyobb büntetés jár, a budapesti titalovag „történelmi tényállást” örökített meg riportjában, amiért természetesen kisebb és kevésbé súlyos testi sértés jár. Monhatjuk egy pofon jobbról egy másik balról, egy hátba egy mellberugás, hogy az egyensúly megmaradjon. s ezzel kvitt.

Az ujságíró azután protestálhat fellebbezhet, hivatkozhatik a sajtószabadságra, a kultúrára, a fölvilágosodottságra, melynek édes gyermeke, nem kap az elégtételt, hacsak úgy nem hogy 5 forint a pofon, 20 kor. egyéb testi sértések darabonként angróban és detailban egyaránt. Ugy egyre-másra.

Az ujságírókat általában irigyelt embereknek tartják. Az igazságokat pedig megirandóknak. Nem mindenki. De a közönség egy jó része bizonyára. Az igazság magában nem érték, hanem hogy az legyen meg kell írni, helyesebben ki kell írni. És — pedig mivel itt nem tudományos igazságokról van szó — lapban kell megjelenni az igazságnak, hogy mentül nagyobb rétegekben terjedjen el annál is inkább, mivel ezt az olvasó megkívánja, sőt követeli. Azután meg az igazság pozitívum, akárcsak a fájdalom, a hazugság pedig negatívum, mint a gyönyör. Tovább menve, ha az igazság a morál, a hazugság mindenesetre az

antimorál, s így végig sietve a maximák hosszú skáláján bátran kimondhadjuk, hogy egy ujságírónak meg kell írni az igazat, mivel magával hozza a hivatása, megkívánja az erkölcs, követeli a morál filozofusok komor arcu serege, a sok dologtalan ember, kiknek szórakozást ad az igazság, nem említve a szerkesztőt, meg a kiadót, meg egy csomó testvérhiénát, kik meg akarják töltetni a lapot „szin igazsággal”.

És mit tesz az igazság?

Visszacsap az ujságíróra, ki kötelességből szinte megélhetésből írta ki. Hisz jól tudjuk, vannak igazságok, amik fájnak, mások meg tönkretesznek esetleg egész családokat, kik százszor is megbánták az egyetlen vétkes eltévelyedést, de a nyilvánosságra hozott igazság örökre lesújtja őket.

De hibás-e az ujságíró, kinek egyszer sujtani, máskor égre magasztalni kell, s aki bizonyára — mint ember — szívesen elhallgatta volna ezt vagy amazt, de mint ujságíró nem tehet.

És akadnak *maffiák* és kultur emberek, kik botokkal, boxerekkel meg revolverekkel fölfegyverkezve neki rohannak az ujságírónak, elégtételt vesznek maguknak a nyers erő legbarbárabb formájában, csak azért mert megírta, hogy X. Y. verekedett, N. N. csalt, Z. Z. bűnös üzemeket folytat és így tovább.

Ezer meg ezer argumentumot lehetne felhozni, hogy az ujságíró csak akkor felelős írásáért, ha koholmány, amit odaad a szedőnek, s a nyomdafesték semmi egyéb, mint kényelmes eszköz a kompromittálásra vagy zsarolásra.

Ily esetben bot jár az ujságírónak, sőt örökre el kellene törni azt a tollat, melynek minden vonása bűn, szenny . . .

De vörös-kereszt karkötőt adjunk, ha igazat ír, mert sérthetetlennek kellene öneki is lennie, mint a háboru betegápolóinak. Szabad legyen a toll, mely igazat ír, s ne nyögözze le az ujságíró gyomláló munkájában az a kínzó tudat, hogy lakolni fog cikkének minden soráért, minden betűjéért.

Azt mondják a sajtó: világhatalom, erősebb mint a pénz, több mint a katonaság. És ezt sokan állítják, s meggyőződésből. Erő, mely retenthetetlen, a maga félelmetességével, szellem, mely örök és halhatatlan, szervezet, melynek azonban misem árt. Ha a világot úgy képzeljük, hogy körül fogja egy mérhetetlen nagy pánt, mely mint hidra-ölelés bármelyik pillanatban összeroppantja anyag tömegével, torz-társadalmával együtt, a rettenetes öv csak a sajtó lehet. És még sokat mondanak. Nyelgnek a cifra jelzőkkel, a nagyhang, de alapjában misem jelentő szavakkal, mik csak arra jók, hogy megtéveessenek egy csomó embert, kik sohasem fogják tudni, hogy lehet sokat, igen sokat beszélni, annélkül, hogy mondanánk valamit.

Es ilyenkor meglevenedik előttem a multból meg a jelenből néhány eleven mozgó kép.

Ujságírók börtönben, ujságírók lekötött kézzel, betört koponyával, ki csavart tollal, meggöngnyedve, hódoló alázattal a nagy tömeg előtt, mely szeges virgácsaival üti a kis csoportot s folyton hangoztatja „Ti urak! . . . Én a te alázatos rabszolgád . . .”

„Te vagy a hatalom . . . Mi egy tengely vagyunk, melyet te kormányozol . . . Benned él a kultura, a civilizáció, a haladás, s minden, ami az embert emberré teszi . . .”

Mi urak . . .

És eszembe jut Fodor Oszkár, akit véresre vertek, Job Dániel, akit megpofoztak. Vagy talán csak akkor újságíró az újságíró, ha hazugságokat ír.

—h. z.—

UDONSÁGOK.

— **A fiumei kormányzó Edvard királynál.** Marienbadból jelentik nekünk, hogy Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó, aki ott fürdözik, tegnap Edvard király meghívására hosszabb látogatást tett a királynál, aki melegen érdeklődött az angol flotta fiumei látogatása iránt és elismerését fejezte ki a kormányzónak a flotta fogadtatásáért.

— **A király születésnapja.** A hajók és a középületek lobogó disze jelezte csupán Fiumében, hogy az országnak ünnepelnie kell, hogy ma van I. Ferenc József királyunk hetvenkilencedik születésnapja. A szomszédos osztrák üdülőhelyen, Abbaziában a császárbürokráciával kapcsolatban ünnepelték a születésnapot. Egész Abbazia tegnap este fényárban úszott. A villák lobogódiszben s a sok fekete-sárga lobogó mellé itt-ott egy-egy magyar lobogó is jutott. Mert most egész Abbazia magyar. A Slatina fürdő előtt a tengeren nagy tűzijátékot rendeztek, amely jól sikerült. A Quarnero kávéházban mozgóképekben mutatták be a bécsi császárbürokrácia alkalmából rendezett körmenetet. A fiumei templomokban ma ünnepi mise volt, melyen szokás szerint az összes hatóságok képviselői megjelentek.

— **Házasság.** Chilko József „A Tengerpart” nyomdájának kiváló szakképzettségű hirlapszerkesztője jegyet váltott Cominetti Fanny kisasszonnyal.

— **Jobb erkölcsöket!** Felkértünk az alábbi sorok közlésére:

Tisztelt Szerkesztő uram!

Az erkölcsök városában az erénycsöszök kitiltottak egy magyar újságíró, mert jobb erkölcsöket kívánt és kiírta az igazságot. Neki bántódása esett, mert magyar ember, s mert nem is ez, hanem más egyéb volt a bűne. Ő a városi urak erkölcsstelen manipulációit szokta leleplezni s ez volt az ok az üldözésre. Ez azonban nem ide tartozik. Én az erkölcsökről beszélek. A Fenicse színházban egy olasz operett társulat produkálja magát. Nem bírálok az előadásait, de már a kupléjai ellen tiltakoznia kell minden ur asszonynak, aki a színház-küszöbét átlépte. Sok éve, hogy színház látogatók, de ilyen *düsznóságokat színházban még nem hallottam*. A kuplékban egészen nyíltan szerepelnek azok a trágárságok, amelyek korcsmai beszélgetés közben kocsisok ajkáról sem hallatszanak. Hol itt a kultúra? Hol marad az erkölcsösség védelme, no meg a jóízűség? Erre feleljenek a tisztelt erénycsöszök! *Egy olasz ember magyar felesége.*

— **Halál az utcán.** Pultár József 60 éves gimnáziumi tanár, aki Bruggen (Stiria) városában működött, Pecinéből Fiuméba ment az utcán összeesett és meghalt. Holttestét haza fogják szállítani.

— **Állás.** A már Ferenc halálával megüresedett rendőri alparancsnoki állásra nyolc pályázó jelentkezett. Annanini Antal, Pian Antal, Serdoz Mihály, Vigni Angelo a rendőrség kebeléből, Carina Emil, Pecenich Rajmund magántisztviselők, továbbá Riccotti Ádám és Schaedle Fedele városi tisztviselők. A döntés a rappresentanza hatáskörébe tartozik.

— **Batthyány Tivadar — fiumei kormányzó.** Egy kósza hír járta be a lapokat. Nem tudni, hol támadt, mi az alapja. Mi úgy tudjuk, hogy semmi alapja sincs. A kósza hír szerint Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó az őszszel lemond. Ez meg is felelhet a valószínűségnek. Fiuméből való legutóbbi távozása előtt mi is megirtuk ezt a hírt s azóta még nem cáfolták meg. Az újságok híre szerint Nákó Sándor gróf utóda Batthyány Tivadar gróf lenne, aki — ugymond — a kormány reménysége szerint rendet tud majd teremteni az irredentistává vált ijeszkekben. Már a hírek ezt a részét kétkedéssel fogadjuk. Tudtunkkal Batthyány Tivadar grófnak többször fölajánlották már a kormányzó állást, de ő mindenkor visszautasította, mert az ő ambíciója egy miniszteri tárcáig ér. Hír szerint a gróf a vasutminisztérium tervével foglalkozik s ő lenne az első ma-

gyar vasutminiszter, amint az első független magyar minisztérium feje is egy Batthyány volt. De téves a hírek az a része is, mintha Batthyány Fiumében rendet tudna teremteni. Batthyány régóta nem kíséri figyelemmel a fiumei eseményeket s a helyzet itt nagyon megváltozott. Nákó Sándor gróf valószínű, hogy itt hagyja Fiumét, de nem hiszszük, hogy Batthyány Tivadar vállalkoznék utódjául.

— **Szerződötések.** Balla Kálmán pozsony-fiumei szinigazgató társulatához szerződötette Cséky Mihályt, Papp Barnabást és Kőszegi Arankát.

— **A szabadonbocsátott tüntető.** A rovinói törvénytörés vádancsa most döntött Muggia „Giovine Fiume” egyesületbeli tag ügyében, aki a két hét előtti chersoi kirándulás alkalmával a hajóról a horvátok közé lőtt és azóta a chersoi fogházban volt elzárva. Muggia szabadonbocsátása ügyében a vádancs kedvezően döntött, mert védője 2000 korona óvadékot tett le. Most már csak az a kérdés, hogy Muggia honnan vette a 2000 koronát, mikor tudvalevően egy rendőrtiszt fia, vagy unokaöccse és szegény család gyermeke?

— **A kikötőből.** Augusztus 17-én. Érkezett: „Szent László” magyar gőzös Tangerből 5000 zsák cukorréppel, 1030 bál parafával és 100 tonna vegyes áruval; „Salzburg” osztrák gőzös Konstantinápolyból 400 bál dohányval és 500 bál korpával. Indult: „Venus” osztrák gőzös Konstantinápolyba 100 tonna cukorral és 40 tonna vegyes áruval; „Mátyás király” magyar gőzös Valenciába 60 tonna fával 100 tonna vegyes áruval.

— **Uj dokk.** A „Blazer” angol vontató gőzös egy új dokkot hozott tegnap Fiuméba, amelyet a barrowi hajógyár épített a fiumei Whitehead torpedógyár részére. Az új dokk száz méter hosszú és 1300 tonna ürtartalmu, úgy hogy nagyobb gőzösek is elférnek benne. A Magyar-horvát hajóstársaság összes gőzseit ezentúl Fiumében fogja javíttatni. Az új dokk nagy szükségét fog pótolni, mert ezentúl nem kell majd minden gőzöst, ha valami csekély hibája támadt, Triesztbe küldeni.

Fiumében tudvalevőleg már volt üzemben évekig két uszódokk, egy 60 méter és egy 40 méter hosszú, melyek a kieli Howaldt hajógyár által alapított fiumei Dokk Részvénytársaság tulajdonát képezték. Az állam mosoha támogatása folytán azonban a társulat felszámolt és a két dokkot eladta. Az egyiket a helybeli tengerészeti hatóság vette át, de az se tartotta sokáig üzemben.

— **Hát ehhez mit szóljunk?** A magyarság köréből majdnem naponta érkeznek hozzánk panaszok a hirhedt fiumei policiára, a melyek közül a mindennapi eseteket már-már alig regisztráljuk. Tegnap azonban a fiumei rendőrségnek olyan drasztikus magyargyűlölő stiklijét hozták tudomásukra, mely minden eddigi esetet felülmúl s amely a legerélyesebb megtorlást teszi szükségessé.

Szombaton este 10 óra körül több hazafelé induló magyar ember és pedig Hegedüs István vonattávozó, Oroszi Ferenc kazánkovács és Szabó József, a kocsisok közül az egyikük 10 éves leánya, továbbá Stanek Ferenc szobafestő, Takács János máv. segédfékező, Raffay József pénzügyőr és Antal János máv. kocsihajtó kiváncsian megállottak a voloscai uton levő Bersec ostoria előtt, ahonnan éktelen láрма és üvegsörömpölés hallatszott ki. A kocsiházból egyszerre kiugrott egy magyarul beszélő 20—22 éves fiatal ember utána pedig egy részeg olasz munkás, ki az előbbi „porco ungherese” szavak kíséretében hatalmasan mellbelökte. Ez se hagyta magát és karján megszurta a részeg olaszt. A nagynehéz elökerült rendőrök bevitték a két küzdő felet a via del Pino-ban levő rendőri inspekciós szobába. A fentemlített magyar társaság pedig, melynek utja szintén arra vitt több más járókelővel együtt, megállott a rendőrszoba előtt kíváncsian várva, hogy mi lesz a két letartóztatottal. Ott bent azalatt meggyőződtek, hogy a késelő munkás, bár magyarul beszélt, szintén hamisítatlan, igazi *fiumano*, mire Smerdel rendőrfelügyelő és az 55-ös számú közrendőr, valószínűleg, hogy egéretut adjanak neki, kijötték ajtó elé s ott bosszankodván a magyar társaság jelenlétében, mely mindent végignézett, szó nélkül püfölni kezdték ezeket. A mi magyarjaink persze tiltakozni próbáltak, mire berántották őket az ör-

szobába s ott brutálisan fojtogatták és ütlegelték őket.

Oroszinének a tiltakozására azt vágta oda az 55-ös rendőr, hogy: *hallgass k... a s* úgy lelökte egy 6—8 fokos lépcsőről, hogy feltétlenül halálra vágta volna magát lenn, ha többen fel nem fogják. Mig ez folyt a késelő fiatal ember, mertérvén a helyzetet, kiosont az őrszobából és nyomtalanul kerekelt oldott. Az ártatlan magyar emberek leadták a nacionáléjukat, mialatt az 55-ös rendőr abban a hiszemben, hogy a magyar társaság nem érti a beszédét, szóról-szóra ezeket mondta az őrszobában álló karján megszurtt olasz munkásnak: *Cio! quando ti vedi un ungherese venir contro di te prendi fuori il coltello e daghe una coltellata, poi scampa via. Questi ungheresi sono selvatici, sono tutti contro di noi.* (Hallod-e, ha egy magyar embert látsz magad ellen jönni, vedd ki a kést és szurd le, aztán fussál el. Ezek a magyarok vad emberek, mind ellenünk vannak.) Stanek szobafestő, Oroszi Ferenc és felesége jól beszélnek olaszul s rögtön lefordították a társaság többi tagjainak a mondott szavakat. Igazolás után az egész társaságot szabadon bocsátották s ma Orosziné becsület-sértés és könnyű testi sértés, a társaság többi tagjai pedig könnyű testi sértés miatt feljelentést tesznek a bíróságnál Smerdel rendőrfelügyelő és az 55-ös rendőr ellen. Az utóbbit ezenkívül Dolzani urnak azonnal el kell csapnia a szolgálatból, mert nem tűrheto, hogy a közrend őre, aki utóvégre hatósági közeg ilyen kvalifikálhatatlan módon uszítson a lakosság egy része ellen. Vagy tán felljebbvalóitól kapta ezt a kioktatást a derék ötvenötös?

— **A horvát-olasz bonyodalom.** A féktelen izgatásoknak, amiket az olaszág között folytatnak, már is megvan a szomorú eredményük. Az olasz úti a horvátot, a horvát az olaszt. Ez azonban még csak a kezdet kezdete. Az izgatásokról mai vezetők cikkünkben mondjuk el a véleményünket. Az eseményekről az alábbiakban számolunk be: Az elmúlt éjjel 10 óra 15 perckor hat szokolista érkezett Fiuméből Fiuméba. Az állomáson szolgálatot teljesítő rendőr nyomban értesítette a rendőrséget, amely egy detektívet küldött eléjük. A detektív már a Via Alessandrinán találkozott az egyik szokolistával, akit kétszáz főnyi tömeg kísért, füttyelve, köpködve és ütlegelve a magános horvát fiút. Őt társa a veszedelem láttára ellépett, ő azonban nem tudott menekülni. A rendőrségen kihallgatták az elpáholt szokolistát, akit *Ostoch* Istvánnak hívnak, 31 éves és a Magyar-horvát hajóstársaságnál van alkalmazva. Az esetről jegyzőkönyvet vettek föl, de a tünnetők közül egyetlen egynek sem esett bántódása. A dolog ezzel nem ért véget. A horvátok most bosszút forraltak s tegnap este több olasz ifjút, akiket ügyes fogással kicsaltak Szusákra, alaposan helybenhagyták. Egy másik olasz ifjút, aki Szusákon lakik, szintén megtámadták. Az olasz ifju erre revolvert rántott és a levegőbe lőtt. A rendőrség letartóztatta és 30 napi fogságra ítélte. A szusáki Jellacsics-téren tegnap este nagy csoportosulás volt. A hidat a csendőrök őrizték. A városban nagy volt a nyugtalanság. Több helyen a horvát munkások megcátolják azt a hírt, mintha a lövöldöző fiatal embert elítélte volna. Igazolás után szabadonbocsátották.

x **Sport vendéglő.** Kumin Ferenc Sportvendéglőjének jó magyar konyháját figyelmébe ajánljuk minden fiumei és átutazó magyar embernek. A barátságos helyiség a Deák-korzótól néhány lépésnyire van a Germania-utca 2. számú új házban a Jellacsics kaszánya mellett.

x **Fratelli Deisinger** fiumei városi rak-tára (Via Molo 9.) engros áron árusítja kisebb beszerzéseknél is a legkitünőbb kávét és teát.

x **Cirkvenicába** utazóknak figyelmébe ajánljuk Crnkovics József cirkvenivai szállodáját és vendéglőjét.

— **Mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Szent István ünnepnap alkalmából.** A Szent István ünnepnap alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól, az üzemiükben álló helyi-érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsi — nézve Budapestre mintegy har-

minc százalékkal mérsékelt áron menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek folyó évi augusztus hó 18—20. napjain az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban Budapestre érkező — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadatni. E menettérti jegyek öt napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az ötödik napon éjféltkor lejár; megjegyezvén: azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak folyó évi augusztus hó 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén e jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem menet, sem jövetket nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— **Trieszt forgalma 1907-ben.** A trieszti kereskedelmi és iparkamara kereskedelemstatisztikai hivatala most készült el Trieszt 1907. évi kereskedelmi és hajózási adatainak egybeállításával. A főbb adatok a következők: **Bevitelt** Triesztbe tengeri uton 19.937,529 mm. (1906-al szemben több 3.334,094) 545.147,010 korona értékben (több 10.954,041). Szárazföldről át 10.794,100 mm. — 1.198,734), 516.728,120 korona (több 19.557,082) értékben. A **tengeri forgalom** tehát export és import együttesen kitétt 28.039,266 mm.-t (több 2.116,906), 1.093.292,232 (több 31.910,964) korona értékben. A **vasúti forgalom** pedig 20.970,476 (több 66,586) mm.-t, 1.007.468,893 (több 45.299,088) korona értékben. Az **összes áruforgalom** volt tehát 49.009,742 (több 2.183,492) mm. 2.100.761,125 (több 77.210,052) korona értékben. A **tengeren ment kivitelből** osztrák feladási helyekről származott 1.058,295 mm. 63.478,117 korona értékben magyar származású volt ellenben 89,451 mm. 4.255,975 korona értékben. A **tengeri behozatalból** volt osztrák származású 1.736.531 mm. 32.034,428 korona értékben, magyar származású 27,815 mm., 918,385 korona értékben. Az **összforgalomban** az egyes árucikkek az előző évvel szemben a következő eredményeket tüntetik fel millió métermázsákban: **import**: kőszén több 2,42, ásványok több 0,733, déligyümölcs több 0,031, gyapot, kender, juta stb. több 0,270, vas- és vasárak több 0,05, gyarmatárak több 0,043, olaj, zsír — 0,188, cukor — 0,747; a **kivitelben** dohány több 0,012, cukor — 0,689, fa több 0,071, sőr, több 0,021, papír és papíraru — 0,016, kőrak több 0,052, üveg és üvegárak több 0,004.

Távirat ◀ Telefon.

A király születésnapja.

BUDAPEST, aug. 18. A király születésnapja alkalmából a budavári Mátyás templomban főistenitisztelet volt, melyen megjelentek a kormány Budapesti időző tagjai és a katonai méltóságok. Délután a Vörösmarty katonai dísz szemlét tartottak a Ludovica akadémia és a közös hadsereg tisztái iskolája végzett növendékeinek részvételével, kik egyszersmind a tiszt esküt is letették.

Schönaich bárói rangot kapott.

BECS, aug. 18. Az osztrák hivatalos lap jelentése szerint Schönaich közös hadügyminisztert a király születésnapja alkalmából az agg uralkodó bárói rangra emelte. Ezzel egyidejűleg Sztárai Mária udvarhölgy az I. osztrák Erzsébet rendet kapta.

Rosevelt gratulációja.

WASHINGTON, aug. 18. Roosewelt az amerikai Egyesült-Államok elnöke, mint Washingtonból jelentik, Öfelségét születésnapja alkalmából megleghangu táviratban üdvözölte.

A képviselőház aieinöke Makón.

MAKÓ, aug. 18. Návay Lajos a képviselőház aieinöke Makóra érkezett s nyilatkozott a politikai helyzetről. Beszélte a nemzetiségi kérdéstről is, melyről a véleménye az, hogy vallásában és nyelvében háborgatni senkit sem szabad. Hozzászólt a választási reform kérdéséhez s kijelentette, hogy bár a belügyminiszter választói reform tervezetét minden részében nem ismeri, mégis meg van győződve afelől, hogy az minden ízében becsületes. Návay beszédét a hallgatóság zajos éljenzéssel fogadta.

Öngyilkos fogorvos.

DEBRECEN, aug. 18. Langer Ferenc itteni fogorvos borotvával öngyilkossági kísérletet követett el. Súlyos betegsége elől akart a halálba menekülni. Allapota életveszélyes.

A budapesti pincér sztrájk.

BUDAPEST, augusztus 18. Az itteni pincérek bérmozgalma egyre tart. Alig mulik el nap hogy a sztrájkolók egyik másik kávéházban botrányokat ne rendezzenek. Ma az Erzsébet kávéházat ostromolták meg s óriási kárt csináltak. A kávé ipartestület küldöttségileg tisztelt Boda Dezső főkapitánynál, akit arra kértek, hogy erélyes intézkedésekkel vessen véget a pincérzavargásoknak. A főkapitány igen szívesen fogadta a küldöttség tagjait s azzal bocsátotta el őket, hogy rövidesen rendet terem a sztrájkolók között.

Megszökött postatiszt.

LIPPA, aug. 18. Neuer Ferenc postatiszt tetemes adósságok hátrahagyása után a városból eltűnt. Napokig semmi hír nem érkezett róla, míg végre egy Fiumében általa feladott levél szerint, mely feleségének volt címezve az Ultonia hajón Amerikába vándorolt. A posta igazgatóság a megszökött postatiszt ügyében vizsgálatot indított.

Nro. 8097/civ.

Avviso.

Rendo noto che nei giorni 22 agosto e 5 settembre a. c. dalle ore 10 ant. alle 12 mer. in Via Germania Nro. 53 terrò la publica asta esecutiva degli oggetti mobili di proprietà dei coniugi Kulina Géza e Kulina Gézáné ad istanza di May R. Miksa p. p. cor. 1586.— c. s. c.

Gli oggetti da subastarsi potranno andar venduti al l-o esperimento per un prezzo non minore della stima ed al ll-o esperimento a qualunque prezzo sempre verso pronti contanti e con obbligo nel deliberatorio nell'immediato asporto.

Fiume, 6. Agosto 1908.

L. Pauletig.
r. cancellista.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai polgári márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Elsőrendű fehérenemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Helyiség változás.

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrassyban fennállt

káv- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szives partfogást kéri tisztelettel!

Telefon 534.

Fleischhacker C.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen tertőtlenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Őszi csapolás!

Szt. Jstván védjegyű

Dupla-Malátásör

Az összes duplamalátásörök ősforrása

Naponta friss csapolása

a „Magyar Vendéglő-ben (Riva Szapáry) a

De La Ville szálló

éttermében,

Cantrida fürdő

nagy vendéglőjében, a

Gambrinus Buffet-ben

(Via del Lido) és a

Grünfeld-féle vendéglőben

a vasúti állomással szemben.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárúító és podgyász-szállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasz-szal, 250 szobával, 30 teremmel, toalette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percre a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen ujonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie * Villà Monplaisir
Villa Thea * Villa Bellevue * Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve. Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt. Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családoknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredményes jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

V. évfolyam!

V. évfolyam!

ABBAZIA

BRISTOL

szálló, kávéház és étterem.

Elsőrendű szálló 120 szobával a fürdő központjában: (a villamos vasut megállóhelyén).

Lift, fürdőszobák, villanyvilágítás.

Mérsékelt szoba- és penzió-árak.

Kitűnő magyar konyha.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Magyar személyzet.

Tulajdonos: **RAJÓVITS VILMOS.**

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.
Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I l. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betetésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 órakor.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok.

Mérsékelt árak.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrásy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron és étlap szerint.

Tulajdonos: **Leupold Alfréd.**

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT: A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.